

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมที่เชื่อมโยงต่อกันด้วยข้อมูลข่าวสารส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงกับชีวิต และสังคมทั่วโลก การเปลี่ยนแปลงที่ผ่านมาและที่กำลังเกิดขึ้นนั้นมีผลกระทบต่อสังคมไทยในด้านต่างๆ มากมายและรุนแรง สังคมไทยจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้เหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เช่น ในด้านวิทยาศาสตร์ เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อสังคมมนุษย์มากมายโดยเฉพาะความรู้ทางวิทยาศาสตร์ใช้เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาและการสร้างความเจริญในด้านต่างๆ มากมาย

ฮักซ์ลีย์ (Huxley, 1946 อ้างถึงใน ศลิักษณ์ ทวรรณนท์, 2539: 34) กล่าวถึง ความสำคัญของวิทยาศาสตร์ว่า "วิทยาศาสตร์ คือ พลังสำคัญในกระบวนการพัฒนา" สอดคล้องกับที่ ยงยุทธ ยุทธวงศ์ (2537: 167) ได้กล่าวถึงความสำคัญและบทบาทของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาว่า "วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่สำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งในกระบวนการผลิต การบริการ และความเป็นอยู่โดยทั่วไปของประชาคมโลก และจะยิ่งทวีความสำคัญขึ้นอีกในอนาคต" เช่นเดียวกับที่ มนตรี จุฬาวงศ์ (2537: 6) ได้กล่าวถึงในเรื่องเดียวกันนี้ว่า

"เศรษฐกิจและสังคมไทยในอนาคตจะต้องพึ่งพาความรู้ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของคนไทย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยและสังคมไทยจะต้องรู้จักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสามารถที่จะเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ให้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์ที่สร้างสรรค์ และเชื่อมโยงเข้ากับสังคม สิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน"

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) มีแนวคิดหลักของการพัฒนาพอสรุปได้ว่า คนและคุณภาพของคน เป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประชากรในอนาคตเป็นผู้ที่สามารถพิจารณาการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรู้เท่าทัน ใช้เหตุและผลในการคิดแก้ปัญหา ตลอดจนสามารถสร้างองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นรากฐานในการผลิตเทคโนโลยี ดังนั้น ประชากรของสังคมไทยจึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิชาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและตลอดไปดังที่ สิปปนนท์ เกตุทัต (2537: 3) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ว่า

"...ไทยจะต้องมีประชากรที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้น เพราะวิทยาศาสตร์เป็นความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต เป็นความรู้ที่มนุษย์ไม่หาเพื่อเรียนรู้ความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว และธรรมชาติในตัวเราเองและที่สำคัญคือ เป็นความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพให้เรามีความพร้อมที่จะเข้าสู่การแข่งขันในสังคมโลก..."

ข้อความข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ในโลกสมัยใหม่นี้ คนไทยจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานกันทุกคน เนื่องจากสังคมสมัยใหม่เป็นสังคมที่แวดล้อมไปด้วยวิทยาศาสตร์ด้วยเหตุนี้คนไทยจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจวิทยาศาสตร์ในระดับหนึ่ง (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2541: 4)

ฟิทซ์แพทริก (Fitzpatrick, 1960 อ้างถึงใน พัทธ์ชัย รัชต์พลเดช, 2525: 1) กล่าวถึงความรู้ทางวิทยาศาสตร์พอสรุปได้ว่า วิทยาศาสตร์เป็นทั้งความรู้ทางวิชาการ กระบวนการวิธีหาความรู้ และการปรับปรุงความรู้ที่มีอยู่ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น คุณลักษณะที่สำคัญของวิทยาศาสตร์ คือ ความไม่หยุดนิ่ง สำหรับเทคโนโลยีนั้น เป็นผลของการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อการผลิตเครื่องมือ เครื่องใช้ สินค้า และบริการต่างๆ วิทยาศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการค้นพบวิทยาการใหม่ๆ ดังที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2541: 32) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ว่า ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มีลักษณะชั่วคราว เปลี่ยนแปลงได้ และสอดคล้องกับที่ ยงยุทธ ยุทธวงศ์ (2537: 169) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของวิทยาศาสตร์ว่า

"...องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพอกพูนขึ้นอย่างรวดเร็วและไม่เพียงแต่จะเพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่จะมีการล้าสมัยขององค์ความรู้เดิมด้วย ดังนั้น องค์ความรู้ใหม่มีได้เพียงมาเสริมของเก่าเท่านั้น แต่จะมาทดแทนองค์ความรู้เดิมที่ล้าสมัย หรือทำให้เกิดการศึกษาและการประยุกต์ในแนวใหม่ด้วย..."

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความเกี่ยวพันกับเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ดังนั้น การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน จึงมีความสำคัญเปรียบเสมือนรากฐานในการพัฒนาประเทศ และเพื่อความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอันเนื่องมาจากวิทยาการใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น การติดตามความเคลื่อนไหวของวิทยาการใหม่ๆ และการศึกษาเพื่อการประยุกต์ใช้จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ บัณฑิต ส่ำซ่า (2540: 18) ได้ให้ข้อคิดในเรื่องการเรียนในสมัยปัจจุบันว่า

"...สังคมปัจจุบัน หรือโลกในอนาคตนั้นจะต้องเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เนื่องจากเทคโนโลยี และวิธีการต่างๆ เปลี่ยนไป ดังนั้น การเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีจากหนังสือเรียนเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ จำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้เพิ่มเติม จากข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ในสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของสังคมสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน..."

ชีววิทยาเป็นแขนงหนึ่งของวิทยาศาสตร์พื้นฐานที่ทุกคนควรเรียนรู้ เป็นการศึกษาเรื่องของ สิ่งมีชีวิตซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเราทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น เรื่องการทำงานของร่างกาย เรื่องสภาพแวดล้อม การเกษตร การอุตสาหกรรม การแพทย์ โดยเฉพาะในโลกศตวรรษหน้า ชีววิทยามีความสำคัญมากในรูปแบบของเทคโนโลยีชีวภาพ ดังนั้น เพื่อให้การเรียนการสอน ชีววิทยามีความสอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย จึงมีความ จำเป็นที่จะต้อง ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนชีววิทยาตั้งที่ภาควิชาชีววิทยา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2526: 12) ได้กล่าวถึงการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชา ชีววิทยาว่า "การปรับปรุงการเรียนการสอนชีววิทยา แม้จะมีการปรับปรุงเนื้อหา วิธีการ หรือคู่มือปฏิบัติการตีพิมพ์ใด ก็ไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้ถ้าขาดวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ" แสดงว่า วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ ซึ่งเป็นสื่อสำหรับการเรียนการสอน ประเภทหนึ่งนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ ชอร์ (Shore, 1960 อ้างถึงใน บุญยง บุญยงะโวโรจัน, 2525: 26-27) กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอนว่า "สื่อการสอนช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วย กระตุ้นความสนใจต่อการเรียน ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการค้นคว้าและเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการ ใช้สื่อเหล่านั้น" อีกทั้ง สื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยสื่อความหมาย เพื่อเสริมการเรียนรู้ สื่อจึงมี ความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) จึงได้มีเป้าหมายหนึ่งในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยให้มีการผลิต สื่อทุกประเภทรวมทั้ง สื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของครู และการเรียนด้วยตนเองของนักเรียน

ในการเรียนการสอนครูทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร เป็นผู้ให้ความรู้โดยมีสื่อเป็นตัวนำความรู้ไปสู่ นักเรียน (ภพ เลหาพะไพบูลย์, 2537: 193) ดังนั้น สื่อจึงเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ระหว่าง ผู้ส่งสาร และผู้รับสาร จากการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ และชีววิทยาพบว่าปัญหาหนึ่งที่มีมาตลอด คือ การขาดแคลนสื่อสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอน ดังที่ สุดารัตน์ อารยวัฒน์ (2527: 3) ได้ทำการ ศึกษาพบว่า สื่อที่เป็นหนังสืออ่านประกอบวิชาชีววิทยามีจำนวนน้อยมาก นงลักษณ์ จำปาเทศ (2522: ๑) และ นิรมล แสงศรี (2535: 95) ทำการศึกษาพบว่า ขาดแคลนหนังสือ วารสารสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอน อีกทั้งสื่อการสอนที่มีอยู่นั้นจำนวนน้อย และคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร เช่นเดียวกับมาลี เสงี่ยมศักดิ์ (2532: 75) ได้ทำการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาใช้และต้องการหนังสือ ตำรา และวารสารวิชาการในการประกอบ การเรียนการสอนมากที่สุด รวมทั้งผลการวิจัยของ วนิดา วิศาลรักษ์กิจ (2529: 49) ที่ได้ศึกษาเรื่องสถานภาพ วารสารวิชาการภาษาไทย ทางด้านวิทยาศาสตร์ พบว่า กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์วารสารภาษาไทยทางด้ วิทยาศาสตร์น้อยที่สุดเพียง 3 ชื่อเรื่องเท่านั้น นอกจากนั้น ไพเราะ ทิพยทัศน์ (2530: 90) ได้แสดงความ

คิดเห็นต่อตำราวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันว่า จะมีความเป็นท่อนๆ ความรู้จะหลากหลายไปทั่วอย่างละนิดละหน่อย พอให้ได้ชื่อว่าเรื่องนี้ก็พอรู้เรื่องนั้น ก็พอรู้ ดังนั้น สื่อ ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์จึงมีความสำคัญในการเรียนการสอนเพื่อการปรับปรุง พัฒนาคน และ คุณภาพของคนให้เหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นขององค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในยุคข้อมูลข่าวสาร

การเรียนรู้ในปัจจุบันไม่จำกัดอยู่แต่ในห้องเรียนเท่านั้น แต่สามารถที่จะเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลายได้ดังที่ สิบปงมภ์ เกตุทัต (2539: 38) กล่าวถึงการเรียนรู้ของคนในยุคข้อมูลข่าวสารพอสรุปได้ว่า สื่อมวลชน เป็นสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิรูปการเรียนรู้และการจัดการศึกษา โดยการเรียนรู้ผ่านสื่อชนิดต่างๆ มากขึ้น ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การกระจายข่าวสารข้อมูล และความรู้ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่ง ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2534: 4) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับช่วงเวลาในการรับข่าวสารของเด็กว่า "เด็ก ๆ ใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนเพียงส่วนหนึ่งของชีวิตเท่านั้น ในขณะที่การใช้เวลาอยู่กับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต" โดยนัยนี้ สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของสื่อมวลชน จึงมีบทบาทต่อการศึกษาและการเรียนรู้ในสังคมปัจจุบันเป็นอย่างดี

สื่อสิ่งพิมพ์ทางวิทยาศาสตร์เป็นวัสดุสารนิเทศที่ใช้สื่อเหตุการณ์ ความคิด และวิทยาการใหม่ๆ ในวงการวิทยาศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ข่าวสารจากแหล่งต่างๆ หรือเป็นผลจากการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ การปรับปรุงความรู้เดิม หรือการศึกษาเพื่อการประยุกต์ใช้จึงนับว่า สื่อสิ่งพิมพ์ทางวิทยาศาสตร์เป็นแหล่งความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ มังกร ทองสุคติ (2522: 155), พัทธา ทิวังค์ ณ อุษยา (2532: 82-85) และภพ เลหะไพบุลย์ (2537: 207-208) ได้ให้แนวคิดที่สอดคล้องกันว่า สื่อสิ่งพิมพ์ทางวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญที่สามารถนำมาใช้เป็นสื่อสำหรับการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ได้ โดยเฉพาะสื่อที่ใช่ประสบการณ์ตรงจะให้ประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก อีกทั้งสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนควรจัดหามาใช้ในโรงเรียนเพื่อประกอบการเรียนการสอนของครูและเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2526: 127-130) เช่นเดียวกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2541: 36) ได้ให้ ความสำคัญของบทบาทสื่อสิ่งพิมพ์ว่า สามารถให้ความรู้ ความเข้าใจ และถือเป็นการศึกษานอกระบบอย่างหนึ่ง นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์จัดว่าเป็นสิ่งพิมพ์ที่หาได้ง่าย ราคาถูก และสามารถนำเสนอข้อมูล ข่าวสารและองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในรูปแบบที่น่าสนใจสำหรับประชาชนทั่วไปด้วย (Brulle, 1995: 213)

แม้ว่าในสังคมโลกปัจจุบัน จะมีการใช้อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และสื่อผสมอย่างมากแต่บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ ก็ยังคงอยู่ ซึ่งประเวศ วะสี (2539: 2) ได้ให้ข้อคิดที่ว่า "แม้ว่าเราจะมีสื่อสมัยใหม่ แต่

บทกทหนังสือไม่หมดไป โดยเฉพาะเรื่องยากๆ นั้น ต้องใช้การอ่านต้องลงมืออ่านเองจึงจะ เข้าใจ และการ
อ่านหนังสือคือการสร้างสมองให้กับสังคมไทย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะสำรวจและ
รวบรวมบทความทางวิทยาศาสตร์จากสื่อสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรวิชาชีพ ระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จำแนกบทความตามบทเรียนและประเมินคุณภาพของบทความเพื่อประโยชน์
ในการนำความรู้มาใช้ประกอบกับการเรียนการสอนวิชาชีพ เสริมความรู้ด้านเนื้อหาจากแนวคิดของ
องค์ความรู้เดิมจากองค์ความรู้ใหม่ หรือในด้านการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และช่วยลดปัญหาการ
ขาดแคลนสื่อและหนังสือที่ใช้อ่านประกอบเพิ่มเติมได้ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้สอนในการเลือกใช้หรือแนะนำให้
นักเรียนนำมาใช้อ่านประกอบการเรียนในวิชาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมบทความทางวิทยาศาสตร์จากสื่อสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรวิชา
ชีพวิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาจำแนกบทความทางวิทยาศาสตร์ตามบทเรียนและประเมินคุณภาพของ
บทความที่สอดคล้องกับหลักสูตรวิชาชีพวิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตของการวิจัย

1. บทความทางวิทยาศาสตร์ที่รวบรวมมาเป็นบทความที่มีชื่อเรื่องหรือเนื้อหาสอดคล้องกับ
บทเรียนวิชาชีพวิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 254 (ฉบับปรับปรุง 2533) จำนวน 6 เล่ม คือ
ว 441 ว 041 ว 042 ว 043 ว 044 และ ว 045
2. การวิจัยในครั้งนี้รวบรวมบทความทางวิทยาศาสตร์จากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร นิตยสาร
ซึ่งตีพิมพ์ในช่วงเดือน มกราคม พ.ศ. 2535 - เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2539 และหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์ในช่วง
เดือนมกราคม - เดือนธันวาคม พ.ศ. 2539

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สิ่งที่อาศัยเทคนิคด้านการพิมพ์มาใช้ติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจด้วยการใช้ภาษาเขียน โดยใช้วัสดุกระดาษพิมพ์ออกมา ซึ่งในการวิจัยนี้ ได้แก่ วารสาร นิตยสารและหนังสือพิมพ์รายวัน

วารสาร หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นรายคาบ เสนอบทความและข้อเขียนต่างๆ ทางวิชาการ เฉพาะกลุ่มผู้อ่าน ได้แก่ วารสารวิทยาศาสตร์ สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวารสารสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

นิตยสาร หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่กำหนดออกเป็นรายคาบ เสนอบทความสารคดีและข้อเขียนต่างๆ ในรูปแบบของความรู้ทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นความรู้สาขาใดสาขาหนึ่ง ได้แก่ นิตยสารสารคดี นิตยสารรู้อบตัว (อีพีเคท) และนิตยสารหมอชาวบ้าน

หนังสือพิมพ์รายวัน หมายถึง สิ่งพิมพ์ด้วยภาษาเขียน พิมพ์ออกจำหน่ายเป็นรายวัน แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเพ่งปริมาณหรือประชานิยม หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่ให้ข่าวประเภทเร้าอารมณ์ เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวภัยพิบัติต่างๆ ข่าวความขัดแย้ง ฯลฯ ซึ่งเป็นข่าวที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ เรียกข่าวประเภทนี้ว่า ข่าวเบา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

2. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเพ่งคุณภาพ หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อข่าวสารที่เน้นหนักทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่เรียกว่า ข่าวหนัก ได้แก่ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ หนังสือพิมพ์มติชน

3. หนังสือพิมพ์เฉพาะเรื่อง หมายถึง หนังสือที่พิมพ์เสนอเนื้อหาเฉพาะเรื่อง หรือเพื่อผู้อ่านเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

บทความทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความเรียงทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนในหนังสือเรียนวิชาชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) รวมถึงบทความทางวิชาการ กึ่งวิชาการ บทความสารคดี บทความสัมภาษณ์ รายงานทางวิชาการ และคอลัมน์ประจำในหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร

การวิเคราะห์เนื้อหาบทความทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง การพิจารณาจำแนกเนื้อหา บทความทางวิทยาศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับบทเรียนวิชาชีววิทยา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) โดยใช้จุดประสงค์การเรียนรู้ของหัวข้อย่อยของบทเรียนเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์

คุณภาพบทความทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง การพิจารณาคุณภาพของบทความทางวิทยาศาสตร์ โดยอาศัยการปรากฏ ไม่ปรากฏ หรือถูกต้อง ไม่ถูกต้องตามคุณสมบัติ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษาและรูปแบบการเขียน ด้านการอ้างอิงหลักฐานที่มาของข้อมูลเป็นเกณฑ์